

Monumentnummer*: 506843

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 11 februari 1997
Kadaster deel/nr 82794/37

Woonplaats* Maastricht
Gemeente* Maastricht
Provincie* Limburg

Locatiennaam Maastricht
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Maastricht	I			4216
Maastricht	I			4150
Maastricht	I			4215
Maastricht	I			4214
Maastricht	I			4217

Omschrijving**

Inleiding

Historische PARKAANLEG in landschapstijl, in 1867 door de familie Regout ter plaatse van de Kruismolen van de Meerssense Proosdij met bijbehorende aanleg (vgl. Topografische en Militaire Kaart, 1842) gerealiseerd. Volgens de familie-overlevering werd de aanleg ontworpen door een Belgisch architect. Vermoedelijk was tuinarchitect Gindra de ontwerper van het park, gezien de stilistische overeenkomst van de aanleg van Kruisdonk met zijn overige ontwerpen en gezien zijn betrokkenheid bij de aangrenzende parken van Vaeshartelt en Petit Suisse, beide destijds eveneens bezittingen van de familie Regout. De vijver aan de oostzijde werd in 1922 aangelegd door de tuinarchitect P.F. Ter Steeg.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aanleg bestaat uit een drietal licht geaccidenteerde weiden in landschapsstijl, grenzend aan de noord-, oost- en zuidwestzijde van het huis. Aan de zuidzijde bevindt zich de huidige oprit. Deze is hoogstwaarschijnlijk rond 1900 tot stand gekomen, tegelijkertijd met de bouw van de portierswoning en het koetshuis. De oorspronkelijke oprit aan de zuidwestzijde is buiten gebruik. De parkweiden worden door een patroon van in ruime curven verlopende slingerpaden doorsneden.

De wandeling wordt omlijst door boomgroepen (thans linde, plataan, kastanje, es, beuk, rode beuk, eik, naaldbomen, acacia) en heesters (rhododendron, taxus) die voorts als coulissen van de gezichten over de vijverpartijen en parkweiden dienst doen. In de parkweiden enkele solitairen (thans rode beuk).

De weide aan de oostzijde heeft als gezicht binnen de aanleg een grote waarde. De eikenlaan naar Vaeshartelt (Oude Rijksweg) omgrent het park aan de zuidwestzijde. Aan de noordoostzijde van het huis een ruime vijverpartij in landschapsstijl. De vijver aan de oostzijde werd in 1922 aangelegd door de tuinarchitect P.F. Ter Steeg. Hij ontwierp waarschijnlijk ook de bordespartij, die als overgangslid tussen huis en laatstgenoemde vijverpartij dienst doet. De thans aanwezige balustrade werd in 1987 opgetrokken en is voor de bescherming van ondergeschikt belang.

Ornamentele opstuwing met overloop aan de zuidzijde van de oostelijke vijverpartij, bestaande uit een bakstenen, gewelfachtige constructie, onder het aldaar verlopende wandelpad. Aan de vervalzijde een waterval, omlijst door grote brokken kunststeen. De opstuwing dateert vermoedelijk uit 1922 en heeft naast een ornamentele waarde ook een functionele betekenis: zij regelt het waterpeil van de vijverpartij. Aan de zuidwestzijde bevindt zich een opstuwing met overloop van de noordoostelijke vijver naar de omringende gracht.

Aan de noordoostzijde van het landhuis gelegen brug, bestaande uit een ijzeren met klinkers bekleed brugdek. Aan weerszijden van de brug een siersmeedijzeren leuning met patroon van ruitvormige stijlen in rechte vakken en houten handlijst. De brug rust op rode bakstenen keermuren, die met kunststeen in rustica is bekleed. De brug, die uit het einde der 19e eeuw dateert, heeft een grote ornamentele waarde.

Waardering

Het landschapspark Kruisdonk is van zeer grote cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een culturele, sociaal-economische, landschappelijke en typologische ontwikkeling. De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de aanleg in landschapsstijl en de betrokkenheid van de tuinarchitecten Gindra en Ter Steeg. Het park is een essentieel onderdeel van het landgoed Kruisdonk, is vanwege de situering van grote betekenis voor de ontwikkeling van de streek, van bijzonder belang voor het aanzien van de streek en heeft een historisch-ruimtelijke relatie met de van oudsher aanwezige waterlopen.

Het park is in hoge mate gaaf gebleven en is van groot belang in relatie tot de visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving. Bovendien beschikt het landschapspark Kruisdonk over een aanzienlijke typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Park

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument